שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא יא.

ילפינן מציאה מגט. כי היכי דגבי גט אית לה חלר לקטנה גבי מציאה נמי אית לה: **ומר סבר לא ילפינן.** ממונא מאיסורא וגבי ממונא חלר מאם המצא אתרבאי ואיכא למימר דשליחות הוא *ומשום דאין שליח לדבר עבירה אצטריך למכתב התם: **והכא בקטן פליגי.** דלא אסכמן דרבי ביה חלר: **מר אמר חדא כו'.** ר"ש בן לקיש אמר לענין מציאה ורבי יוחנן לענין גט. אי נמי מר אמר קטן ומר אמר קטנה: **מתני' אחר נכי שבור.** דהוה דומיא דמציאה שאינו יכול לרוץ ומשתמר בתוך השדה אם לא יטלוהו אחריה: **גמ' אי עומד בצד שדהו אין.** דעכשיו היא משתמרת על ידו: **עומר שיש לי בשדה.** שהמתין שם מדעתי וסמכתי על הפועלים שיביאוהו ופועלים שכאוהו: **לא יהא שכחה.** אם חזר ושכחו: **בשדה ושכחה.** אם שכחתו בצואף מן השדה הוי שכחה ולא ששכחתו משנכנסת לעיר: **אלא נאו הכי קאמר בשדה שכוח מעיקרו כו'.** כעוד הלים בשדה עומר השכוח מעיקרו ששכחו הוא תחילה לפועל הוי שכחה אבל זכור שהניחו שם מדעתו ולבסוף שכחו על ידי פועלים לא הוי שכחה: **אבל בעיר.** משנכנס לעיר אפילו זכור ולבסוף שכח הוי שכחה לדיתיה גביה כו'. והכי קא נסיב ליה מגא לתלמודיה יכול לא יהא שכחה ת"ל בשדה ושכחת בעורך בשדה הוא דבעינן דשכחתיה אתה ולא בעיר לא בעינן ושכחתי שאף שכחת פועלים עושה אותה שכחה: **וממאי.** דקרא הכי מתרץ ומתני' הכי אמרה: **דלמא גזירת הכתוב היא.** דמשמע דבשדה יהא שכחה אבל משכח בעל הבית לעיר אין שכחתו ושכחת פועלים כלום והכי קאמר יכול יהא שכחה ת"ל כו': **שלפניו אין שכחה.** בשכחת הקולר קאי. יחיד שהתחיל לקלוט מרחש השורה ושכח לפניו ולאחריו שלאחריו הוי שכחה שלפניו לא הוי שכחה: **ליה.** לגר ליתום ולאלמנה יהיה: **עישור שאני עתיד למוד.** מזכר אלא עישר מעשרותיו והוקשה לו ומיהר לעשרן כאשר הוא שם: **נתון ליהושע.** לרבי יהושע בר חנניא שהיה עמו בספינה והוא לוי וזוטל מעשר לאשון כדאמרי' בערכין (דף יא:) מעשה ברבי יהושע שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות אמר לו חזור בך שאתה מן המשוררים ואני מן המשוערים ומשורר שסיער במיתה: ומקומו בספינה אמר רבן גמליאל ומקומו

ילפינן מציאה מגט ומר סבר לא ילפינן מציאה מגט ואיבעית אימא בקטנה כולי עלמא לא פליגי דילפינן מציאה מגט והכא בקטן קא מיפלגי מר סבר ילפינן קטן מקטנה ומר סבר *לא ילפינן קטן מקטנה ואיבעית אימא מר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי: מתני' *ראה אותן רצין אחר מציאה אחר צבי שבור אחר גוזלות שלא פרחו ואמר זכתה לי שדי זכתה לו היה צבי רץ כדרכו או שהיו גוזלות מפריחין ואמר זכתה לי שדי לא אמר כלום: גמ' אמר רב יהודה אמר שמואל *והוא שעומד בצד שדהו ותקני ליה שדהו *דאמר ר' יוסי בר' חנינא *חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו *הני מילי בחצר המשתמרת אבל חצר שאינה משתמרת אי עומד בצד שדהו אין אי לא לא ומנא תימרא דחצר שאינה משתמרת אי עומד בצד שדהו אין אי לא לא דתניא היה עומד בעיר ואומר יודע אני שעומר שיש לי בשדה פועלים שכחוהו לא יהא שכחה תלמוד לומר *ושכחת עומר בשדה בשדה ושכחת ולא בעיר הא גופא קשיא אמרת יכול לא יהא שכחה אלמא הוי שכחה ונסיב לה גמרא בשדה ושכחת ולא בעיר אלמא לא הוי שכחה אלא לאו הכי קאמר *בשדה שכוח מעיקרו הוי שכחה זכור ולבסוף שכוח אין שכחה מאי טעמא דכיון דקאי גבה הויא ליה חצרו וזכתה ליה *אבל בעיר אפילו זכור ולבסוף שכוח הויא שכחה מאי טעמא דליתיה גביה דלזבי ליה ממאי דלמא גזירת הכתוב היא דבשדה נהוי שכחה ובעיר לא נהוי שכחה אמר קרא *לא תשוב לקחתו לרבות שכחת העיר האי מיבעי ליה ללאו אם כן נימא קרא לא תקחנו מאי לא תשוב לרבות שכחת העיר ואכתי מיבעי ליה לכדתנן *ח"ש שלפניו אין שכחה שלאחריו יש שכחה שהוא בבל תשוב *זה הכלל כל שהוא בבל תשוב שכחה כל שאינו בבל תשוב אינו שכחה אמר רב אשי אמר קרא *יהיה לרבות שכחת העיר וכן אמר עולא והוא שעומד בצד שדהו וכן אמר רבה בר בר חנה והוא שעומד בצד שדהו איתיביה רבי אבא לעולא *מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים עישור שאני עתיד למוד נתון ליהושע ומקומו

ילפינן מציאה מגט. הלי ילפינן הוי *מדרבנן דמציאה קטן לא הוי אלא מדרבנן אפילו לרבי יוסי דאמר (לקמן דף יב.) גזל גמור היינו מדבריהם ולענין יד לא פליגי דילפינן אלא לענין חלר[ה]: **זכתה** לו. [א] נראה אע"ג דלא אמר זכתה לי דזכתה לו כדאמרי' לעיל (דף י.) אי תקון רבנן דלקני כי לא אמר מאי הוי ואין לומר דהתם היינו משום דנפל לו עליה דגלי בדעתיה שרוצה לקנות אבל הכא מי יימר דרוצה לקנות דאדרבה משמע לעיל דאי לא נפל קנה טפי ואע"ג דלא אמר אקני ועוד דאמר רבי יוסי בר' חנינא חצרו של אדם קונה לו אלא מדעתו אלמא אע"ג דלא אמר קני והכא נקט משום סיפא דאפילו אמר כיון דרך כדרכו לא קני[ו]: **היה** צבי רץ בדרכו. ה"ה אפי' לבי שבור אם רץ אחריו ואין מגיעו אלא אורחא דמילתא נקט דכשרץ כדרכו אין מגיעו: **ה"מ בחצר** המשתמרת. תימה דבפ' שור שנגח את הפרה (נ"ק דף מט: ושם ד"ה והלכתא) אמר משכוחו של גר ביד ישראל ומת הגר כו' וזה קונה השאר כו' ופריך ותקני ליה אלא דאמר ר' יוסי בר' חנינא כו' ומסיק דליתיה פי' למלוה בחצרו וקשה דהתם משמע דהוי בחצר המשתמרת מדמייתי עלה מרבי יוסי בר' חנינא דמיירי במשתמרת כדמוכח הכא ועוד דמסתמא ביתו ודלתי משתמר הוא שאמר שם המשכון וא"כ כי ליתיה נמי לקני ועוד אדפריך ליה מדרבי יוסי בר' חנינא לפרוך ממתני' ומיהו זה נוכל לתרץ דמתני' הוי משום דנתכוין לזכות בה דאמר זכתה לי לכך מייתי מרבי יוסי בר' חנינא [ב] וי"ל דה"פ דליתיה למשכון בחצר אבל מלוה גם לפי המקשן מייתי דליתיה בחצר ולכך לא פריך ממתני' כ"א מרבי יוסי בר' חנינא ות"ת פרק הזורק (גיטין דף עז: ושם ד"ה והוא) דתנן זרק לתוך ביתה לו לתוך חצרה מגורשת משמע דמשתמרת ואפילו הכי קאמר עולא והוא שעומדת בצד ביתה וי"ל דדוקא גבי גט דליתיה בעל כרחה בענין עומדת בצד ביתה כדאמר כדשמעתין:

זכור ולבסוף שכוח. פירוש זכור בשעה שהשכחה מתחלת שכבר שכחוהו פועלים ולבסוף שכח גם הוא ושכוח מעיקרו הוי כששכחו הפועלים שכח גם הוא אבל מה שהוא זכור בשעה שהפועלים זוכרין אין זה זכור ולבסוף שכוח דאל"כ לא תמצא שכחה לעולם דכשהדו מלאה עומרין יאמר יזכה לי שדי: **דלמא** גזירת הכתוב היא. פרש"י וגגרום יכול יהא שכחה ותימה לפי שרוצה לפתור לאייתו מגיה הכרייתא ומו מה מתרץ לרבות שכחת העיר והלא בכרייתא ילף דזכור ולבסוף שכוח לא הוי שכחה דקתני יודע אני שפועלים שכחוהו והכא דדרים לרבות שכחת העיר יעמיד בשכוח מעיקרא לכך י"ל שאינו סותר לאייתו אלא גמרא קשה לו על הכרייתא מג"ל למדרש מיעוטא על דיוקא דקרא דדרים בשדה ושכחת דהייטו שכוח מעיקרא אבל זכור ולבסוף שכוח לא הוי שכחה ועל זה קאי מיעוטא לומר דבעיר אפילו זכור ולבסוף שכוח הוי שכחה דלמא גזירת הכתוב היא דבשדה הוי שכחה שכוח מעיקרא ולא בעיר והכי מסתברא טפי לאוקמי מיעוטא לגופיה דקרא בשדה ושכחת ולא בעיר והשתא משני שפיר לרבות שכחת העיר וע"כ לא מלי קאי אפשטיה דקרא: **זה הכלל.** לאמויי קרן זוית:

עישור שאני עתיד למוד. פרש"י פרק קמא דקידושין (דף כו: ושם ד"ה מעשה) שהיה ירא פן יסמכו עליו בני ביתו שעישר ואכלו בטבל דחזקה על מבר שאינו מוליא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן וקשה דהייטו דוקא בחבר שמת או בהולך ואין בדעתו לשוב עד ימים רבים ועוד למה נתנם לרבי יהושע ולרבי עקיבא יקרא להם שם ולא יותר ועוד דאין זה קריאת שם דלא אמר עשרה יהא מעשר אלא אמר מעשר לאשון יהא נתון ליהושע ופר"ת דשמא הניעור היתה וכבר הפרישם והיה צריך להוציאם מתחת ידו ולתנם

מסורת הש"ס

א) כ"ק מט: לקמן קב. קיח. מולין קמא:, ב) פלה פ"ו מ"ד, ג) מעבר שני פ"ה מ"ט קדושין מו:, ד) בכ"י נוסף: אתה כלומר לא דייקינן כעיר כדדייקינן בשדה כדאמר' בשדה שכוח מעיקרו אבל שמתת פועלים לא הוי שכחה ולא בעיר דלא דייקינן בעיר, ה) [וע"ע תוס' יבמות יט: ד"ה גמרינן], ו) [וע"ע תוס' בשילוחין מט: ד"ה ואמר].

תורה אור השלם

ז כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו לגר ליתום ולאלמנה יהיה למען יברכך יי אלהיך בכל מעשה ידיך: דברים כד יט

גליון הש"ם

רש"י ד"ה ומר סבר וכו' ושמום ראין שליח לדבר עבירה. קשה לי דאם מסברא לא ידענא דבאלר לא מקרי לדבר עבירה מהגך טעמים הנ"ל דלאו בר מיגא אי לא"ש אי בעי עניך מג"ל מאמת דלמא גם בנגיבה איתרבאי אלר מסוס ידו ולריך באמת דיקא בעומד בצד מיירו ע"ש: תוס' ד"ה ילפינן בו' מדרבנן. עיין תוס' יבמות יט ע"ב ד"ה גמרינן:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה זכתה לי נראה כו'. נ"ב אבל הרמב"ם מחלק בין ד' אמות ואלר המשתמרת לאלר שא"מ (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' רס"ח ס"ק י"א): [ב] שם ד"ה ה"מ כו' וי"ל דהכ"פ כו'. נ"ב וכן פי' הרי"ף בפ"ג דב"ב והרמב"ם:

רבינו חננאל

כי פליגי במציאה ר"י סבר ילפינן מציאה מגט ור"ל סבר לא ילפינן. איבעי אימא [בקטנה] כ"ע ילפינן מציאה מגט וכי פליגי בקטן ר"י יליף לקטן מקטנה כשם שזוכה חצירה של קטנה לקטנה כך זוכה חצר של קטן לקטן. ור"ל [ס"ל] ריבתה התורה החצר כיד לאשה ואפי' קטנה אבל לקטן לא. איבעי אימא כ"ע לא ילפי קטן מקטנה ור' יוחנן וריש לקיש לא פליגי אלא ר' יוחנן הורה בקטנה דיש לה חצר ויש לה ד' אמות וריש לקיש הורה בקטן דאין חצירו זוכה לו ולא ד' אמות שלו כך מסקנא דשמעתא: **פסקא** ראה אותן רצין אחר המציאה וכו' עד זכתה לי שדי זכתה לו שדהו: **גמ'** והוא שעומד בצד שדהו. ואמרי' אמאי צריך להיות עומד בצד שדהו ותקני ליה שדהו כו' יוסי בר חנינא דאמר חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו ודחי' הני מילי בחצר המשתמרת אבל שדה שאינה משתמרת אי עומד לא לא. וכן אמר עולא והוא שעומד בצד שדהו. איתיביה רבא מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בספינה.

עין משפט נר מצוה

פז א מיי' פי"ז מהלכות אבידה הל' י וסמ"ד מהל' זכייה ומתנה הל' ט ועי' בהשגות ומ"מ סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' רסח סעיף ה וסי' רמג סעיף כג:

פח ב ג מיי' פי"ז מהל' אבידה הל' יא סמג עשין עד טוש"ע מ"מ סי' רסח סעיף ד:

פט ד ה מיי' שם הלכה מ וסי"ז שם הלכה מ וס"ז מהל' זכייה ומתנה הלכה ד ועי' בהשגות ומ"מ וס"ד שם הל' ט סמג עשין עד פג טוש"ע מ"מ סי' רמג סעיף כ כה וסי' רסח סעיף ג וסי' ערה סעיף כח וסי' שיג סעיף כ:

צ ו ז מיי' פ"ה מהלכות מתנות עניים הל' כ:

צא ח ט מיי' שם הל' י:

מוסף רש"י

שהיו באים בספינה. ונכתב ולא נתן רשות לתרום (קדושין כו:). נתון ליהושע. רבי יהושע בן חנניה. כדאמר בפס' ערכין (יא:) מעשה בר' יהושע ברבי חנניה שהלך לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא בהגפת דלתות. אמר לו חזור בך שאתה מן המשוררים ואני מן המשוערים אלמא לוי היה. ספרי (פ' קרח) וכבר בקש ר' יהושע בן חנניה לסייע את ר' יוחנן בן גודגדא אמר ליה חזור לאחריך אתה מחייב בנפשך שאתה מן המשוערין ואני מן המשוררין (קדושין כו:).

רבינו חננאל (המשך)

בצד שדהו זכתה לו שדהו ואם אינו עומד שם לא זכתה לו שדהו. מנא הני מילי דתניא היה עומר בעיר ואומר יודע אני כי העומר שיש לי בשדה פועלים שכחוהו לא יהא שכחה יכול לא יהא שכחה ת"ל ושכחת עומר בשדה. בשדה ושכחת ולא בעיר. יפרישנא בשדה שכוח מעיקרו הוי שכחה זכור ולבסוף שכוח לא הוי שכחה מאי טעמא כיון דקאי בשדה וזכור לו זכתה לו שדהו ואע"ג דבתר הכי שכחו אינה שכחה שכבר זכתה לו שדהו וכאילו נטלו מאותה העת אבל בעיר אפי' זכור ולבסוף שכחו הוי שכחה מאי טעמא דהא ליתיה גביה בשדה דליזבי ליה שדהו ש"מ דאי עומר בצד שדהו זכתה לו שדהו ואי אינו עומר בצד שדהו לא זכתה לו שדהו. ואמרי' וממאי דמשום דלא הוה קאי בצד שדהו נעשה שכחה דלמא גזירת הכתוב היא [ג] דבשדה לא ניהוי שכחה. ובעיר כי האי גוונא זכור ולבסוף שכוח ליהוי שכחה מדכתיב לא תשוב לקחתו גמרינן מינה לרבות שכחת העיר. ונדחו הדברים האלו ואסקה רב אשי שיהיה לרבות שכחת העיר. ולא נתברר כי אם עומד בצד שדהו זכתה לו שדהו ואי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com

[ג] הדבר מבואר דדבריו הם נוטים כגמ' דבשדה לא נהוי שכחה ובעיר נהוי שכחה דאמר קרא וכו' ויבן דאמר קרא הכל מן הקושיא היא ופי' כש"מ דהכיא נ"ב לר' רבינו ונרשמו ע"ש.